

Detaljplan för Lillsidanskolan med sporthall

Antagen
2023-02-14

Laga kraft
2023-03-16

Enköpings kommun

Standardförfarande

PLANBESKRIVNING

Illustration från projekteringsens programskede. Perspektiv från Västerleden.

Till planen hör följande handlingar:

- Plankarta med bestämmelser, skala 1:1000, 2023-01-16
- Planbeskrivning, 2023-01-16
- Fastighetsägareförteckning, 2022-05-28
- Samrådsredogörelse, 2022-09-29
- Utlåtande, 2023-01-16

Innehåll

INLEDNING	3
Planens syfte	3
Bakgrund	3
Kommunens bedömning	3
Planprocessen	4
Plandata	4
Tidigare ställningstaganden	5
BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN	8
PLANFÖRSLAGET	15
KONSEKVENSER	26
GENOMFÖRANDE	29
Organisatoriska frågor	29
Fastighetsrättsliga frågor	29
Ekonomiska frågor	29
Tekniska frågor	29
MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN	30

INLEDNING

Planens syfte

Detaljplanen möjliggör att en ny grundskola med tillhörande sporthall och fritidsgård kan uppföras inom området där Västerledsskolan legat sedan 1960-talet.

Den nya detaljplanen reviderar nuvarande detaljplans högsta byggnadshöjd och ersätter den med högsta nockhöjd. Begränsning av mark som inte får förses med byggnader justeras och gränser uppdateras mellan kvartersmark för skola och idrottsändamål respektive allmän plats inklusive trafikangöring, gång- och cykelbanor samt parkmark.

Den nya detaljplanen låser Lillsidanskolans angöring till sydost och väster om skolområdet. I nordost släcks tidigare planlagda angöringsvägar ut och natur-/parkmarken som finns där i realiteten, ges planstöd.

Bakgrund

Under 2018 beställde utbildnings – och arbetsmarknadsnämnden en förstudie på en ny grundskola som skulle vara placerad i västra Enköping. En ersättning för Enöglaskolan (i Västerledsskolan gamla lokaler) som nått sin tekniska och ekonomiska livslängd och behövde ersättas.

Den nya skolan har beslutats få namnet Lillsidanskolan.

Kommunen lät under 2020-21 ta fram en förstudie för hur en ny skola och sporthall kan ersätta de lokaler som idag finns på platsen. De nya lokalerna ska samtidigt kunna ta emot större antal elever.

Kommunens bedömning

I det arbete som tog vid efter att Plan för Enköpings stad (FÖP 2040) antagits och positiva planbesked lämnats för omvandling av industrifastigheter längs Doktor Westerlunds gata, identifierades behov av att knyta ihop de socioekonomiskt mer utsatta västra stadsdelarna med stadens centrum och därigenom skapa förutsättningar för en mer hållbar stadsutveckling.

Med sitt läge mellan miljonprogramsområden i västra Enköping och pågående omvandling av tidigare industriområden till bostadsområden närmare centrum, ska den nya skolan och idrottshallen verka samlande och integrerande mellan det nya och gamla, norra och södra, västra och centrala.

Planprocessen

Planförfarande

Detaljplanearbetet sker med standardförfarande enligt plan- och bygglagen 2010:900 med de ändringar som trädde i kraft 1 januari 2015.

Tidplan

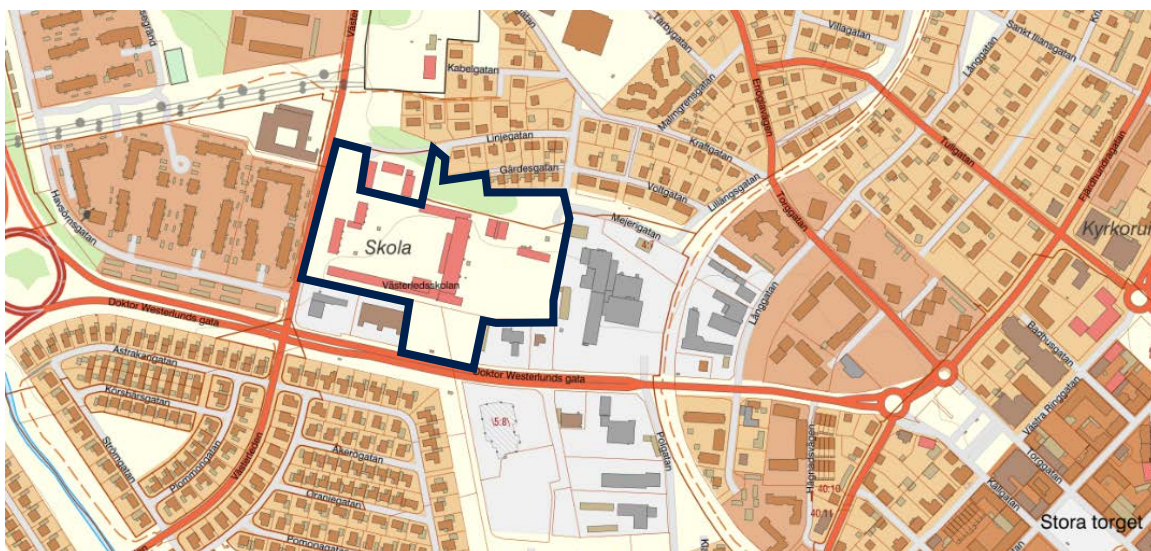
Nedanstående tidplan är delvis preliminär och kan komma att förändras under hand.

Beslut om planbesked	2021-12-09
Beslut om samråd	2022-06-13
Samråd	2022-06-20 – 2022-09-11
Beslut om granskning	2022-10-15
Granskning	2022-10-14 – 2022-11-04
Beslut om antagande PLEX-utskott	2023-02-01
Beslut om antagande KS	2023-02-14

Plandata

Lägesbestämning

Planområdet omfattar större delen av befintlig skolfastighet Lillsidan 4:4 samt vissa angränsande delar av Lillsidan 8:1 och 8:9 samt Galgvreten 2:46

Planområdet markerat i västra Enköping.

Areal

Planområdet omfattar omkring 4,7 hektar.

Markägo- förhållanden

All mark inom planområdet ägs av kommunen.

Tidigare ställningstaganden

Översiktliga planer

I Plan för Enköpings stad (fördjupad översiktsplan 2040) anges området vara för fortsatt allmänt ändamål. Närmast Doktor Westerlunds gata är en mindre del utpekad som den västligaste delen av ett större framtida bostadsområde.

Kommunen har under de senaste åren planlagt för bostäder inklusive ny dagligvarubutik, förskola och bevarande av de äldre mejeribyggnaderna längs Doktor Westerlunds gata.

Revidering av gällande detaljplan (stadsplan 158) bedöms därför sammantaget vara i linje med hur den fördjupade översiktsplanen skisserar tänkt utveckling i området.

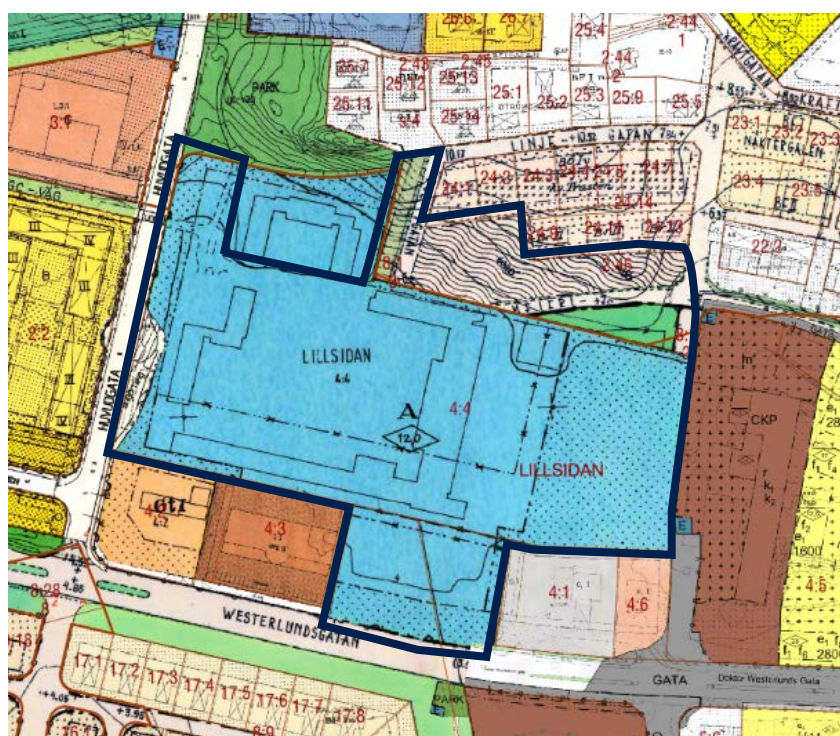
Markanvändningskartan från kommunens fördjupade översiktsplan. Aktuell planområde markerat inom blå ellips som markerar det utpekade större sammanhanget längs Doktor Westerlunds gata och Västerleden.

Gällande detaljplaner

Gällande detaljplan för skolans område är stadsplan 158 från 1980. Den anger allmänt ändamål och högsta byggnadshöjd 12 meter samt har prickmark på delar av skolgårdsytan. I början av 2000-talet gjordes angränsande del av Västerleden (gatan) om för att skapa en bättre lösning för skolbusstrafiken. Därför är västligaste delen av skoltomten planlagd som en bussficka i detaljplan 360 från 2002.

Nordöstra delen av nu aktuellt planområde omfattas av äldre stadsplaner som pekar ut marker för Park men har även kvar planlagda gator som förlängningar av Mejeri-, Gärdes- och Linjegatan. Dessa förlängningar av gator har aldrig anlagts.

Direkt öster om planområdet har en ny detaljplan för Mejeriet antagits under 2022. I denna är mejeribyggnadens äldre delar rivnings- och förvanskningsskyddade. Ytan mellan skoltomten och mejeribyggnaden avses användas för parkering. Längs Mejerigatans södra sida ska en gång- och cykelväg byggas men områdets huvudangöring sker från Doktor Westerlunds gata i söder.

Gällande planmosaik i området, januari 2023. Aktuellt planområde markerat med blått.

Program för planområdet

Utifrån de förstudier som gjort för dels ny skola, dels de planprocesser som genomförts längs Doktor Westerlunds gata, har något planprogram för nu aktuellt planområde inte bedömts nödvändigt. Detaljplanens samrådsförslag har inväntat skolprojektets programhandlingar som tagits fram inom ett tvärsanknött kommunalt samarbete. Parallellt med detaljplaneprocessen fortsätter projektering av den nya skolan med sporthall, inklusive omdaning av trafiklösningar i stort längs Doktor Westerlunds gata.

Miljökonsekvensbeskrivning

Kommunen har gjort en undersökning av miljöpåverkan för att avgöra om en miljökonsekvensbeskrivning behöver tas fram. Denna visar att revideringen av detaljplan i det aktuella fallet inte bedöms medföra sådan betydande miljöpåverkan som avses i 6 kapitlet 3 paragrafen miljöbalken. Miljökonsekvenserna beskrivs därför i denna planbeskrivning.

Länsstyrelsen i Uppsala län har under samrådet meddelat att de delar kommunens bedömning.

Kommunala beslut i övrigt

Tidigt i arbetet med att hitta lämplig placering för den nya skolan beslutade kommunstyrelsen 2020-04-21 § 89, om följande planeringsprinciper för det vidare arbetet:

1. Ny skola placeras lämpligast enligt reviderat alternativ C [dvs det västliga alternativet]

2. Under fortsatt projekteringsprocess skall följande parametrar beaktas:

a. Allmänna gena stråk (Västerledstorg-nya ICA), men inga allmänna stråk över skolområdet

b. Skapa serie av mötesplatser längs stråken

c. Tydlig koppling/understöd till Västerledstorg med möjlighet till bevarad kommersiell service

d. Knyta ihop norra Lillsidan med utvecklingen österut ("stadsläkning")

e. Sydvända entréer som nås från flera håll (neutralt mellan nytt och befintligt bostadsområde)

f. Projektets inverkan på skolans omkringliggande trafikmiljö, och vice versa, ska särskilt beaktas.

g. Skapa en grön och aktiv skolgårdsmiljö

h. Åtgärder som motverkar segregation och främjar integration ska vara överordnade i plan- och stadsbyggnadsskedet, där fysiska och sociala barriärer ska minimeras.

i. Skolorganisationens verksamhetsbeskrivning när det gäller skolans utemiljö ska beaktas särskilt, exempelvis:

"Området kring skolan är uppmuntrande, utmanande och känns trygg på grund av alla människor som rör sig området samt att det finns insyn och god belysning."

Även fullmäktiges mål 12 ska beaktas: "- Kommunens offentliga miljöer är inbjudande, trygga och tillgängliga".

3. Att det i den fortsatta processen även ges möjlighet att skolans idrottshall placeras i anslutning till Västerleds torg.

Under hösten 2021 inleddes ett programhandlingsarbete inom projekteringen av den nya skolan och idrottshallen. Det blev då tydligt att med de ambitioner som fanns med idrottshallen, utifrån viljan att skapa mer än bara en skolidrottshall, behövdes mer yta än som fanns tillgänglig i det läge som förstudien föreslagit.

PLEX-utskottet beslutade 2021-12-09 § 97, att ge i uppdrag till samhällsbyggnadsförvaltningen att starta en planprocess för att möjliggöra en ny skola som ersätter tidigare Västerledsskolan inklusive ny idrottshall för skolverksamhet och föreningsliv samt fritidsgård. Förvaltningen fick även i uppdrag att säkerställa att barn verkligen tillfrågas i den barnkonsekvensanalys som kommer att göras under framtagandet av detaljplanen.

BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Natur

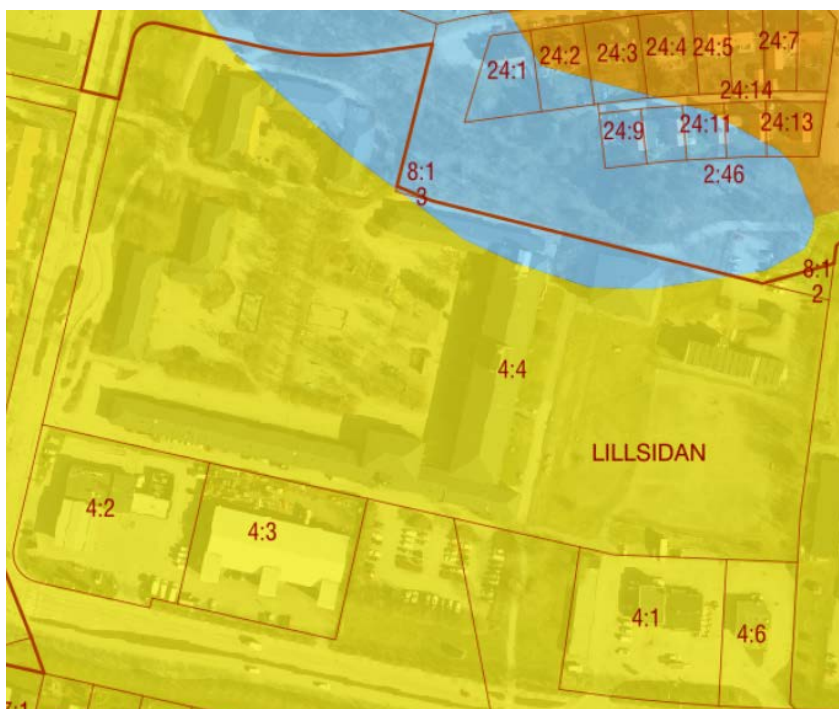
Mark och vegetation

I nordöstra delen av planområdet finns en skogsbacke med löv- och barrträd men i övrigt består marken av hårdgjord skolgård med inslag av idrottsytor, gräs och buskvegetation. Inom befintlig central skolgård samt längst i söder finns trädrader som uppfyller definitionen av allé och alltså omfattas av generellt biotopskydd.

*Geotekniska
förhållanden*

Planområdet består enligt SGUs jordartskarta av lera till största delen. Längst i norr sträcker sig en moränbacke i öst-västlig riktning.

SGUs Sårbarhetskarta för grundvatten, klassar ett område som i stort sammanfaller med moränbacken i norr som del av område med hög sårbarhet. I övrigt är planområdet klassat som mindre känsligt. Detta påverkar var det är lämpligt eller olämpligt med aktiv infiltration av

dagvatten och kan även påverka krav på grundläggningsteknik och schaktanläggning.

Utsnitt från SGUs sårbarhetskartering. Planområdet är markerat med blå elips.

Förorenad mark

Inom planområdet finns inga MIFO-objekt. Området var fram till 1960-talet öppet åkerlandskap och har efter det enbart använts för skolverksamhet. Inom två direkt angränsande fastigheter har dock drivmedelsförsäljning pågått under ungefär lika lång tid som skolverksamheten inom planområdet.

Kommunen har låtit ta fram ett PM - Miljöteknisk bedömning inför samråd, WSP, 2022-05-12. I detta konstateras att halter av PCB som överskrider naturvårdsverkets gränsvärden för känslig markanvändning (KM) finns i marken närmast befintlig skolbyggnad. Ursprunget till dessa bedöms vara den sanering från PCB som gjort av befintlig skolbyggnad.

Av de miljötekniskt relaterade handlingar som WSP fått ta del av samt den provtagning som WSP utfört inom planområdet 2021-2022, kan följande uttolkas avseende föroreningsituationen inom planområdet:

- Vid markområden invid byggnadsfasader (0–1 m) förekommer PCB över KM, ställvis över MKM, inom markytans övre skikt. Förutom enstaka undantag påvisas inga förhöjda halter i jord uttagna djupare än 0,5 m u my. Undantaget utgörs av punkt 29 (öst om hus Öst, dvs delområde VI) där PCB-halten är förhöjd över KM i prov uttaget på 0,5–0,75 m u my.
- Inom markområden på större avstånd än 1 m från byggnaderna påvisas enstaka förhöjd PCB-halt men både aritmetiskt medel och 90-percentil understiger KM-riktvärdet.
- Rörande markdelar (0-1m) kring hus E-F så bedöms 2014-års sanering vid fyra punktlägen ej vara tillräcklig för att all mark intilliggande hus E-F ska kunna säkerställas ej innehålla

- förhöjda PCB-halter. Det bedöms troligt att jorden inom ej provtagna markdelar invid hus E-F också är påverkad.
- Metaller och PAH16 indikeras generellt förekomma i låga halter i övre markskikt ovan torrskorpelera. Förutom arsenik och kobolt i en punkt vardera vid planerad sporthall (21W02, 21W05) samt barium och PAH-H i ett uttaget prov för hand vardera (22W02, 22W05) är alla uppmätta halter lägre än KM.
 - I underliggande torrskorpelera indikeras en mer generell förekomst av förhöjda halter något över KM-riktvärden av främst kobolt men även nickel, barium, krom och arsenik. Av SGUs markgeokemiska kartering rörande. Enköping bedöms de förhöjda halterna ha ett naturligt ursprung.
 - Inga fältobservationer gav indikation på förekomst av oljekolväten. Analyser avseende oljekolväten utfördes riktat mot jord vid vattenförande lager. Förutom ett jordprov med halt av alifater >C5-C16 som tangerat KM-riktvärdet detekteras låga halter. Provtaget analyserat vatten har ej påvisat förekomst av oljekolväten varför risk för spridning från kringliggande områden till aktuellt planområde bedöms vara låg.

Från den miljötekniska bedömningens slutsatser:

Miljötekniska provtagningar har utförts inom planområdet som visar följande:

- *Markens övre skikt utmed byggnadsfasader är ställvis påverkad av främst PCB. Sannolikt orsakat vid PCB-fogsanering på befintliga skolbyggnader.*
- *På större avstånd till skolbyggnaderna påvisas generellt ej PCB över KM. Det finns ingen känd förorenings-spridning från närliggande områden till planområdet. Vid provtagning (jord och vatten) inom planområdets södra del (blivande sporthall), dvs avståndsmässigt sett närmast intilliggande drivmedelsverksamheter, påvisas inga anmärkningsvärda indikationer på oljeförekomst eller dylikt.*
- *Provtagningar i underliggande naturligt material (lera) påvisade halter i för regionen normalt förekommande nivåer.*

PCB-förekomsten i markens övre jordskikt bedöms ej innebära hinder för godtagande av aktuell detaljplan. Jord invid byggnader behöver dock urskiftas och övrig jord kontrolleras vid exploateringen. Behov av ytterligare provtagning innan antagande av detaljplan bedöms ej föreligga. Planområdets planerade exploatering innebär att markytans övre skikt, ställvis djupare, kommer schaktas, hanteras och kontrolleras av anläggningstekniska skäl innan återanvändning för att säkerställa att massorna innehållsmässigt är lämpliga för återanvändning.

Slutsatsen är att kunskapsunderlaget är tillräckligt för att säkerställa att marken i detaljplanen kan planläggas med föreslagen markanvändning. Detta innebär också att de förhöjda halterna inte kommer att kunna påverka dagvattnet.

Se vidare nedan under Planförslaget – Störningar – Markföroreningar.

Risk för skred/höga vattenstånd

Känd risk för översvämning eller skred föreligger ej. Hela planområdet ligger 4-6 meter över havet i RH2000.

Fornlämningar

Inga kända fornlämningar finns inom eller i direkt närhet till planområdet.

Befintlig bebyggelse

Bostäder

Väster om Västerleden ligger ett stort bestånd av hyresrätter i Enköpings hyresbostäders regi. Norr om detta finns även flerbostadshus i annan ägo. Bostadsområdena har sitt ursprung i miljonprogrammet men har delvis byggts om under 1990-talet.

Norr om planområdet ligger ett varierat småhusområde medan det söder om Doktor Westerlunds gata finns mer homogent småhusområde uppfört under miljonprogrammets dagar.

Öster och sydost om planområdet har planerats och börjat byggas flerbostadshusvarter inklusive ny dagligvarubutik. Inom detta område bevaras Mejeriet som byggnad för centrumverksamhet. Dessa nya stadskvarter längs Doktor Westerlunds gata bedöms få omkring 900 lägenheter

Arbetsplatser, övrig bebyggelse

Inom planområdet bedrivs idag skolverksamhet för grundskola. Söder om skolområdet finns två drivmedelsstationer och snabbmatsställen. Öster om planområdet ligger före detta Mejeriet med blandade verksamheter. Väster om Västerleden ligger Västerledstorg med frisör, matvaror, restauranger och liknande.

Offentlig och kommersiell service

Direkt norr om planområdet finns en förskola.

Friytor

Lek och rekreation

Enköpings västra stadsdelar har relativt sett till andra delar av Enköping dels mindre utvecklad grönstruktur, dels större befolkningstäthet. Därför har det inom projektet med Lillsidanskolan och dess idrottshall varit stort fokus på att inte begränsa dessa ytor

ytterligare utan i stället skapa mångfunktionella ytor som kan komma både skolan och allmänhet till del.

Naturmiljö

I stadsdelen finns vissa öar av naturmiljöer men för att nå större sammanhängande naturområdet behöver barriärer i form av trafikleder passeras. Planförslaget påverkar inga av dessa naturmiljöer men i genomförandet av projektet finns med att minska barriäreffekterna på angränsande gator.

Gator och trafik

Gatunät, gång, cykel- och mopedtrafik

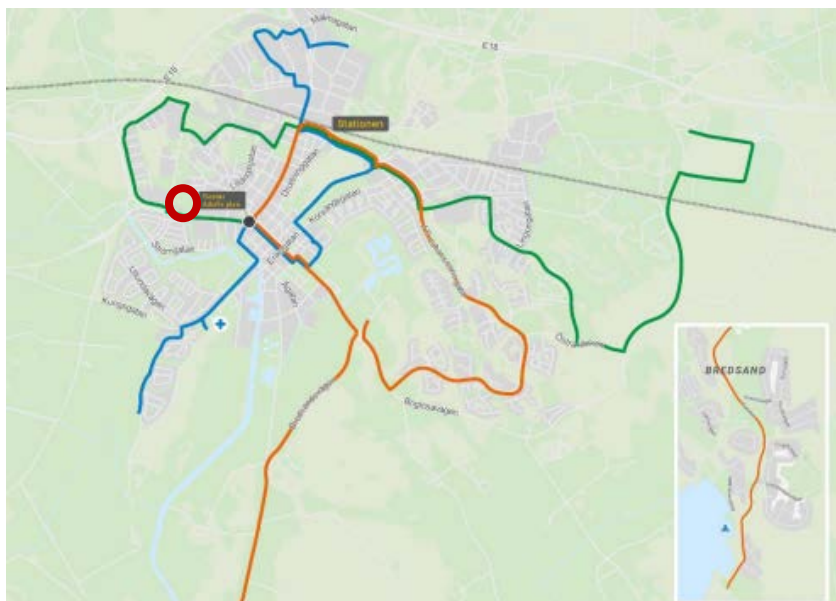
Idag angörs skolan av motortrafik dels från Västerleden i väster in till en parkeringsyta direkt söder om skolan, dels i nordost genom angränsande villaområde. En GC-väg löper genom skolgårdens norra delar från tunneln under Västerleden till villaområdet där det övergår i blandad trafik på villagator vidare in mot Enköpings centrum.

Befintlig skolgård med idrottshall och GC-stråk (rosa) över skolgården. Dagens parkeringsytor är markerade med gula elipser och angörs (gula pilar) från Västerleden respektive villaområdet i nordost.

Kollektivtrafik

Enköpings stad fick ett nytt stadsbusslinjenät i juni 2022. Lillsidanskolan kommer att ha hållplats i direkt anslutning till nya idrottshallen på Doktor Westerlunds gata. Hållplatsen ska byggas om under 2022-2023 och få väderskydd i båda lägena då både skola och idrottshall är stora målpunkter. Från denna hållplats kan grön linje tas in till centrum eller upp till resecentrum. Hållplatsen trafikeras även av regionbussar.

Enköpings nya stadsbusslinjenät sedan juni 2022. Planområdet är markerat med röd ring.

*Parkering, utfarter,
varumottagning*

Dagens trafiklösning med parkeringar, utfarter och varumottagning framgår av kartan i stycket *Gatunät, gång, cykel- och mopedtrafik* ovan. Den nya skolan med idrottshall kommer att få en annan lösning, vilken redovisas nedan under Planförslaget.

Störningar

Trafikbuller

Västerleden och Doktor Westerlunds gata genererar trafikbuller som idag avskärmas av befintliga skolbyggnader så att en tillräckligt ostörd skolgård uppnås vad gäller buller. Se vidare nedan under Planförslaget om trafikbuller för trafikprognosår 2040 och hur det hanteras i förslaget till ny skola och idrottshall på platsen.

Verksamhetsbuller

Visst buller kan uppstå från intilliggande bilserviceverksamhet, men det bedöms vara i ringa omfattning. I takt med att området omvandlas från industri- till bostadsområde kommer också verksamhetsbullret generellt längs Doktor Westerlunds gata att minska. Vidare utredning av verksamhetsbuller bedöms därför vara överflödigt.

Drivmedelspumpar

Söder om planområdet på norra sidan av Doktor Westerlunds gata finns idag två drivmedelsanläggningar. I en riskutredning som WSP tagit fram, PM Riskutredning anläggningsrisk fastigheten Lillsidan 4:2, 2022-09-14, bedöms "att risken är mycket låg för antändning av utströmmande ångor eller gas från avluftningar i drivmedelsstationen, genom den tänkta placeringen av en transformatorstation i närheten av Circle K:s drivmedelsstation på

fastigheten Lillsidan 4:2. Transformatorstationen bedöms därför kunna placeras vid den tänkta platsen vid skolområdet.”

Teknisk försörjning

<i>Vatten och avlopp</i>	Området är anslutet till kommunalt vatten och avlopp och ingår i VA-verksamhetsområde för vatten, spill och dagvatten.
<i>Brandvatten</i>	Västerledsskolan/Enöglaskolan är idag brandvattenförsörjd via kommunalt VA.
<i>Dagvatten</i>	Idag infiltreras vatten naturligt i grönytor medan vatten från tak och hårdgjorda ytor leds till brunnar och kulvertar vidare till Enköpingsån.
<i>Fjärrvärme</i>	Nuvarande skola är ansluten till fjärrvärme.
<i>El</i>	Området är elförsörjt och ligger inom E.ONs nätkoncessionsområde.
<i>Avfall</i>	Skolan har fungerande avfallshantering via kommunalförbundet VafabMiljö.

PLANFÖRSLAGET

Bebyggelseområden

<i>Bostäder</i>	Planförslaget innehåller inga bostäder och placerar heller inte nya verksamhetslokaler i befintliga bostäders direkta närhet.
<i>Grundskola med grund- och träningssärskola</i>	Detaljplanen ger bygg rätt för en ny grundskola med tillhörande idrottshall. Skolområdet planläggs som kvartersmark S – Skola och avgränsas av allmän platsmark Cykel, Gata, Park eller Natur. I söder angränsar skolfastigheten till två fastigheter med markanvändning Motorservice respektive Handel, Kontor och Motorservice. Mot dessa fastigheter kommer ett gång- och cykelstråk att löpa närmast gränsen. Lillsidanskolan projekteras för 850 grundskoleelever, 40 grundskoleelever och 40 träningssärskoleelever. Grund- och träningssärskolan är integrerad i grundskolan som helhet men har egna lokaler och kan nyttja egna entréer liksom skolgårdar. Den projekterade skolbyggnaden omfattar tre våningar med en sammanlagd bruttoarea på omkring 11 000 kvadratmeter. Plankartan begränsar nockhöjden till 25 meter.

Sektion av Lillsidanskolan sett från söder med Västerleden i bildens vänstra kant.

Idrottshallen

Idrottshallen kommer att nyttjas av Lillsidanskolan under skoltid för idrottsundervisning. I byggnaden finns även en fritidsgård och själva hallen utrustas för att svara mot de behov som Enköpings gymnastikförening har i form av hoppgröpar och liknande. Målet är att idrottshallen utanför skoltid kan bli en samlingsplats för ungdomar inom fritidsgårdsverksamheten och föreningsliv.

Byggnadskultur och gestaltning

Den nya skolans och idrottshallens gestaltning tar fasta på angränsande byggnader och ambitionen att bygga hållbart och integrationsfrämjande miljöer. Skolan och idrottshallen hör ihop men är separata byggnader som blir olika målpunkter olika tider på dygnet och dagar i veckan.

Lillsidanskolan sedd från sydost (från blivande idrottshallen i riktning upp mot Västerleds torg).

Skolan utformas i en volym med olika delvolymmer enligt ett liknande koncept som stadens nya gymnasium nu byggs i. Fasaderna projekteras att utformas med ljust tegel.

Idrottshallen har en klar koppling till skolan men behöver även kunna fungera som fristående byggnad. Idrottshallen projekteras på ett liknande sätt som den relativt nyligen uppförda Enahallen.

Skolgården skyddas från korsande stråk av allmän gång- och cykeltrafik, men området i stort bidrar till att gena stråk skapas från väster och norr ner mot Doktor Westerlunds gata.

Kommunen äger marken och ska bygga skolan och idrottshallen. För en långsiktigt hållbar detaljplan regleras därför inte gestaltningen i detaljplanen utan hålls som en ramplan där faktisk utformning och gestaltning kontrolleras inom projekteringen.

Friytor

*Lek och rekreation,
skolgård och
utomhusresurser*

En uttalad vilja från utbildningsförvaltningen och upplevelseförvaltningen är att skolans och idrottshallens kringytor och utomhusresurser ska vara tillgängliga och attraktiva att nyttja även på kvällar och helger. Övergripande i stadsplaneringen eftersträvas bra stråk för oskyddade trafikanter som dels förbinder västra staden med centrum, dels möjliggör alternativa stråk till Doktor Westerlunds gata de som väljer att gå eller cykla.

För skolgården har särskilda ytor avsatts för grundsär- respektive träningssärskolan så att dess elever får 40 kvadratmeter per elev. För skolans övriga elever blir den kvalitativa skolgården då mellan 20 och 25 kvadratmeter per elev, lite beroende på hur man räknar. Tas angränsande delar som planlagts som Park eller Natur med stiger den siffran naturligtvis.

I strävan att skapa en trygg och säker skolgård för alla åldrar där yngre barn lockas till de norra och centrala delarna medan äldre barn kommer att röra sig friare, har en miljö avskuren från biltrafik prioriterats. Idrottsytorna i öster är en resurs för skolan, idrottshallen och utanför skoltid även allmänhet.

Skiss över Lillsidanskolan med ny skolbyggnad, Idrottshall och skolgård. Staket planeras vid sarskolans skolgårdar och mot GC-stråket i norr. Illustrationen är framtagen av Sweco Sverige AB.

Naturmiljö

I detaljplanen anges markanvändning Natur för större delen av skogsslätten norr om föreslagen GC-bana. I östra änden planläggs och projekteras för en fickpark. Tidigare planlagda förlängningar av kommunala gator tas bort och ingen kvartersmark föreslås mot grannfastigheterna här. Även en del av nuvarande skolgård där idag en parkering och tillfälliga lokaler ligger planläggs som park.

Gator och trafik

Gatunät, gång, cykel- och mopedtrafik

För den nya skolan och idrottshallen styrs angöringstrafik med motorfordon till Västerleden i väster och den nya angöringsvägen i sydost. Befintlig parkering för skolan i nordost (i änden av Mejeri- och Gärdesgatan) utgår och ersätts med parkområde och gång- och cykelstråk.

I gestaltningen av den nya skolgården och idrottshallens utemiljö har fokus legat på att skapa gena stråk för oskyddade trafikanter samtidigt som dessa stråk inte ska gena över själva skolgården. I planområdets östra kant kommer en ny gång- och cykelbana att anläggas som förbinder Enögla/Galgvreten med Doktor Westerlunds gata. Norr om skolgården förstärks ett i dag något otydligt stråk från tunneln under Västerleden till Mejerigatan i öster. Söder om skolgården kommer ett nytt stråk att öppnas som på samma gång separerar idrottshallen från och binder samma den med skolan. Tanken med detta är att idrottshallen under kvällar och helger mer blir målpunkten än skolan som är det under skoltid.

Längst i söder förstärks kopplingen för oskyddade trafikanter över Doktor Westerlunds gata i anslutning till de nya busshållplatserna och kommande cirkulationsplats.

Sammanfogade illustrationer för Lillsidanskolan och angränsande Mejeriets bostadsprojekt. Gång- och cykelvägar har markerats med röda streckade linjer. Exakt utformning av gårdar har senare ändrats något.

Kollektivtrafik

Kommunen har i dialog med regionen och kollektivtrafikförvaltningen UL projekterat nya hållplatser för stadsbusstrafiken i direkt anslutning till den nya idrottshallen. Hållplatserna anläggs under 2022-2023 och inryms inom nuvarande vägområde genom att gatans nu överdimensionerade körfält smalnas av. Deras nya läge framgår av illustrationen nedan.

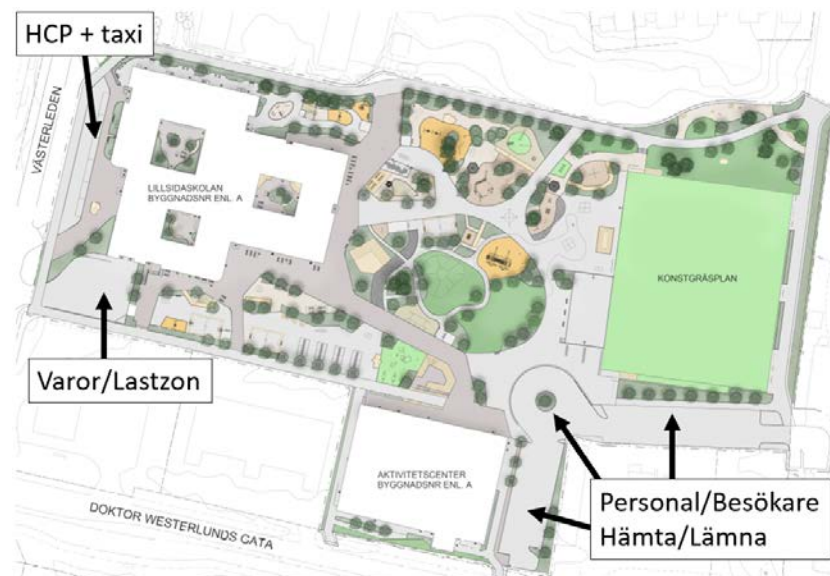

Skiss över Doktor Westerlunds gata, med cirkulationsplatser och nya hållplatslägen. Den rivningsskyddade mejeribyggnaðens västra fasad har förstärkts i illustrationens högra kant.

*Parkering, utfarter,
varumottagning*

Parkering och varumottagning ska lösas inom kvartersmark och enligt kommunens parkeringsnorm. Tillräckliga ytor finns för detta.

Parkering för personal och hämta/lämna har projekterats främst i sydost i anslutning till den nya idrottshallen. Längs Västerleden finns en angöringsficka med handikapparkering och taxi-platser. Från denna och skolans västra entré har varumottagning separerats till ett eget läge i nya skolans sydvästra hörn.

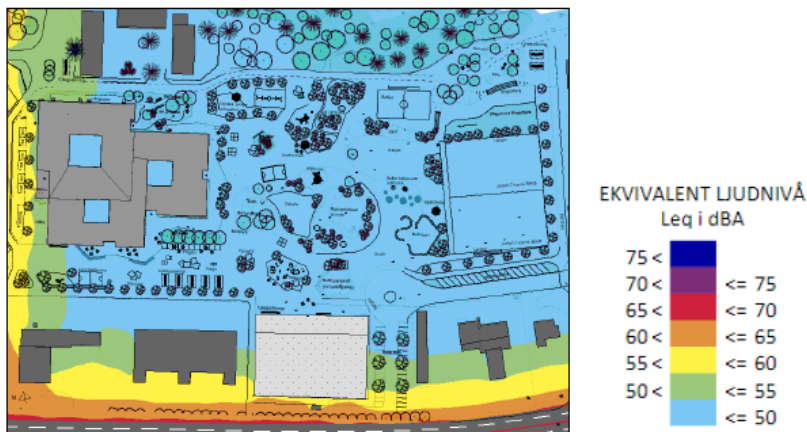
Störningar

Trafikbuller

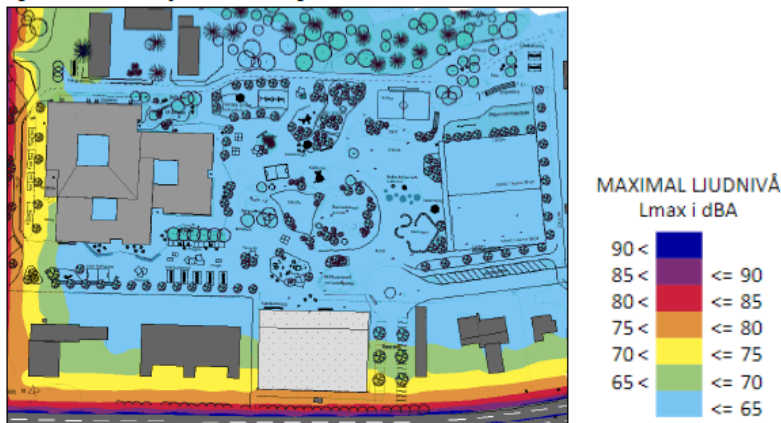
Riktvärden för trafikbuller som inte bör överskridas vid nyuppförande av skolgård:

Del av skolgård	Ekvivalent ljudnivå för dygn (dBA)	Maximal ljudnivå (dBA, Fast)
De delar av gården som är avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet	50	70
Övriga vistelsezoner inom skolgården	55	70 ¹

¹ Nivån bör inte överskridas mer än 5 ggr per maxtimme under ett årsmedeldygn², under den tid då skolgården nyttjas (exempelvis 07-18).

Figur 4. Ekvivalent ljudnivå från vägtrafik.

Figur 5. Maximal ljudnivå från vägtrafik.

För befintlig skolgård gäller:

Del av skolgård	Ekvivalent ljudnivå för dygn (dBA)	Maximal ljudnivå (dBA, Fast)
De delar av gården som är avsedda för lek, vila och pedagogisk verksamhet	55	70 ¹

¹ Nivån bör inte överskridas mer än 5 ggr per maxtimme under ett årsmedeldygn⁸, under den tid då skolan eller förskolan nyttjas (exempelvis 07-18).

För den nya skolan Lillsidanskolan har en bullerutredning gjorts, Ljudbeskrivning PH, Lillsidanskolan, Enköping Kommun, 2022-03-18, Efterklang, ÅF-Infrastructure AB. Enligt denna klarar hela den nya skolgården riktvärdena med trafikljudnivåer som understiger 50 dBA.

Verksamhetsbuller

Omvandlingen längs Doktor Westerlunds gata i stort har i planprocesserna för bostäder på tidigare industritomter bedömts innebära att det begränsade verksamhetsbuller som idag genereras i området kommer att minska. Ett genomförande av detaljplanen för Lillsidanskolan innebär ingen skillnad för denna bedömning.

Drivmedelsanläggningar

Det finns idag två drivmedelsförsäljningsställen längs Doktor Westerlunds gatas norra sida. Detaljplanen för Lillsidanskolan innebär ingen skillnad i förhållande till dessa jämfört med tidigare detaljplan.

Ur både risk-, miljö- och hälsoskyddssynpunkt bör ett minimiavstånd på 50 meter alltid hållas från bensinstation till bostäder, daghem, ålderdomshem och sjukhus samt samlingsplatser utomhus där oskyddade människor uppehåller sig (t.ex. uteservering, lekplats m.m.).

Den nya skolans byggnad kommer att hamna betydligt längre ifrån dessa drivmedelsanläggningar. Längst i sydväst understiger avståndet mellan gränsen för skolgården och drivmedelsanläggningen 50 meter. Här avses dock transformatorstation och varumottagning anläggas. Drivmedelspumparna är dessutom avskärmade av byggnader inom drivmedelsfastigheten i riktning mot skolgården.

I en riskutredning som WSP tagit fram, Riskutredning anläggningsrisk fastigheten Lillsidan 4:2, 2022-09-14, bedöms "att risken är mycket låg för antändning av utströmmande ångor eller gas från avluftningar i drivmedelsstationen, genom den tänkta placeringen av en transformatorstation i närheten av Circle K:s drivmedelsstation på fastigheten Lillsidan 4:2. Transformatorstationen bedöms därför kunna placeras vid den tänkta platsen vid skolområdet."

Markföroreningar

Projekteringsens markmiljöundersökningar har visat på förhöjda halter av i sig naturligt förekommande ämnen, men likväl över gränsvärdena för känslig markanvändning, samt påträffat rester från tidigare sanering av befintliga skolbyggnaders fogar (PCB).

I samband med bygglovsansökan för genomförande av detaljplanen kommer därför en anmälan enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, att göras till tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken (kommunens miljöavdelning under Miljö- och byggnadsnämnden). En sådan anmälan ska komma in till tillsynsmyndigheten minst sex veckor innan man planerar att påbörja arbetet. Anmälningsskyldighet gäller enbart för saneringen av den påträffade PCB-föroreningen. De förhöjda halter som påträffats i övrigt i massor är i sig inte på nivåer som är anmälningsskyldiga vid återanvändning inom fastigheten. Däremot behöver det säkerställas att massor med förhöjda halter inte hamnar på platser där de kan utgöra en risk för barn som vistas på platsen, om bedömningen är att de påträffade halterna kan utgöra en risk. Med anmälan kommer en handlingsplan samt alla resultat från hittills gjorda markmiljöundersökningar att redovisas för tillsynsmyndigheten enligt miljöbalken. Provtagning av massor kommer löpande att ske under genomförande av de rivnings-, bygg- och marklov som kommer att sökas. Beroende på provtagningsresultat i olika massor beslutas sedan om de kan återanvändas och i så fall på vilken plats inom skolfastigheten, eller om de behöver köras på deponi.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Planområdet ligger inom VA-verksamhetsområde för vatten, spillvatten och dagvatten.

Brandvatten

Lillsidanskolan kommer att försörjas med brandvatten via kommunalt VA. För sprinklersystem kommer dock byggnader att behöva egna reservoarer.

Dagvatten

En dagvattenutredning har tagits fram för planområdet (Väg- & VA-Ingenjörerna, 2022-03-31) med förslag till lösning för att klara lokalt omhändertagande så att området totalt sett får en avrinning motsvarande naturmark. För detta krävs teoretiskt 410 kubiketers fördröjningsvolym. Kommunen avser genomföra dessa insatser och därigenom förbättra fördröjningen från dagens förhållanden.

Ur dagvattenutredningens sammanfattning:

Föroreningshalterna och -belastningarna i dagvattnet ökar inte med planerad bebyggelse jämfört med den befintliga markanvändningen. Tillämpas föreslagna dagvattenfördröjningar blir föroreningshalter och -belastningar från området betydligt lägre.

Genomförande av dagvattenutredningens åtgärdsförslag i samband med etablering av den nya skolan och idrottshallen, bedöms därför sammantaget kunna bidra till en viss förbättring av gäller recipienten Enköpingsåns möjligheter att uppnå miljö kvalitetsnormer och status.

För att uppnå detta krävs dock att konstaterade markföroreningsnivåer avhjälps, vilket kommer att ske löpande under genomförandet av projektet vartefter olika delområden iordningställs.

Genom relevant masshantering under detaljplanens genomförande avhjälps de halter som påträffats av ämnen inom planområdet till skyddsnivån KM eller motsvarande. I kombination med dagvattenlösningen ska marken efter detta inte kunna generera försämring av recipienten vad gäller detekterade ämnen. Tvärtom bedöms en modern dagvattenhantering enligt dagvattenutredningen kunna bidra med viss förbättring jämfört med planområdets påverkan idag.

Övriga ämnen som belastar MKN för recipienten Enköpingsån bedömer kommunen att detaljplanens genomförande inte kan påverka eftersom de inte finns inom planområdet idag och heller inte kommer att användas i nybyggnationen.

Figur 10. Kartan visar fördörjningsförslag inom det rödmarkerade planområdet. Ytor där det föreslås fördörjning i växtbäddar/biofilter är magentamarkerade. Ytor där skelettjord föreslås för fördörjning är mörkblåmarkerade. En makadamfördörjning under gräsarmering är ritat i orange samt översvämningsytor i cyan. Föreslagna dagvattenledningar att koppla ihop fördörjningar och leda dagvatten till befintliga anslutningspunkter är grönmarkerade.

Fjärrvärme

Lillsidanskolan och dess idrottshall kommer att kopplas till fjärrvärmenätet.

Avfall

Avfallshanteringen ska följa Enköpings kommuns renhållningsordning och de rekommendationer som anges i *Avfall Sveriges Handbok för avfallsutrymmen, Riktlinjer för utformning av avfallsutrymmen vid ny- och ombyggnation.* Avfallshanteringen ska även följa kommunens riktlinjer om källsortering.

KONSEKVENSER

Förenligt med 3, 4 och 5 kap MB

Planen bedöms innebära en ur allmän synpunkt god hushållning med marken enligt 3 kapitlet 1 paragrafen i miljöbalken (MB). Området ingår inte i något av de områden som nämns i kapitel 4 MB. Planen medför inte att några miljökvalitetsnormer överskrids enligt kapitel 5 MB.

Miljöbedömning

Buller

Detaljplanens genomförande bedöms inte skapa ökat trafikbuller jämfört med idag. Kommunen skyltar generellt 30 km/h utanför skolor och med en lyckad övergång till ökad andel gång- och cykeltrafikanter samt elfordon, bör även en volymökning kunna innebära trafikbullernivåer som inte ökar. De studier som gjorts visar att hela skolgården klarar riktvärdet för nya skolgårdar (50 dBA) trafikprognosår 2040.

Trafik

Kommunen har med anledning av pågående planprocesser för omvandling av industritomterna längs Doktor Westerlunds gata och nu aktuellt projekt med Lillsidanskolan, tagit fram trafikutredningar för hur Doktor Westerlunds gata och Västerleden ska anpassas. Tillsammans med nya hållplatser för stadsbusslinjenätet kommer dessa gator att kunna omformas och skalas ned för biltrafik för att ge mer plats för gång- och cykeltrafikanter med ökad trafiksäkerhet utan förlorad flödeskapacitet som konsekvens.

Drivmedelsanläggning

Den nya skolans byggnad kommer att hamna längre ifrån närmaste drivmedelsanläggningar än dagens skolbyggnad. Längst i sydväst understiger avståndet mellan gränsen för skolgården och drivmedelsanläggningen 50 meter. Här avses dock transformatorstation och varumottagning anläggas, vars lokalisering utretts och fått klartecken i riskutredning. Drivmedelspumparna är dessutom avskärmade av byggnader inom drivmedelsfastigheten i riktning mot skolgården.

Markföroreningar

Inom skolfastigheten finns halter av naturligt förekommande ämnen över gällande gränsvärde för känslig markanvändning samt påträffade rester av PCB som sannolikt härrör från tidigare sanering av befintliga byggnaders fogar. I och med rivning, uppförande av ny skolbyggnad, ytterligare rivning och iordningställande av helt ny skolgård kommer PCB att saneras enligt gällande regelverk och under tillsyn av miljöavdelningen. Massor med förhöjda halter av naturligt förekommande ämnen kommer att provtas och hanteras så

att inga massor i framtiden exponeras för dem som vistas på skolgården.

Miljökvalitetsnormer

Utomhusluft

Genomförandet av planen bedöms inte medföra en negativ inverkan på gällande miljökvalitetsnormer för utomhusluft avseende halterna för kvävedioxid, kväveoxider, svaveldioxid, kolmonoxid, bly, bensen, partiklar (PM10 och PM2,5).

Vattenförekomster

Enligt EU:s ramdirektiv för vatten har Vattendelegationen fastställt miljökvalitetsnormer för ytvatten, grundvatten och skyddade områden. Tillståndet i våra vatten får inte försämrats och alla vatten ska uppnå en bestämd miljökvalitet. Syftet med åtgärderna är att till år 2015, med dispensmöjlighet till år 2027, uppnå en god kemisk och ekologisk status för yt- och grundvatten.

Recipient för dagvattnet är Enköpingsån som enligt Vatteninformationssystem Sverige (VISS) har måttlig ekologisk status och god kemisk ytvattenstatus (exklusive kvicksilver). Övergödning genom fosforläckage och hydromorfologisk påverkan är de faktorer som sänker Enköpingsåns ekologiska status.

Tillämpas den dagvattenhantering som föreslås i dagvattenutredningen kan det konstateras att detaljplanens genomförande inte negativt kommer påverka Enköpingsåns möjligheter att uppnå miljökvalitetsnormer (MKN) eller orsaka en försämring av dess status. En modern dagvattenhantering från området bedöms kunna ge viss förbättring av möjligheterna i kombination med omhändertagande av påträffade markföroreningar.

Konsekvenser för barn

Barnkonsekvensanalys/ Trygghetsvandring

Inom projekteringen av den nya skolan har utbildningsförvaltningen arbetat enligt sin modell för barnkonsekvensanalys som tillämpas inom alla nya kommunala skolenheter (för- och grundskolor). Detta omfattar lokaler, skolgård och vägar till och från skolan. Bland annat har trygghetsvandringar genomförts med barn av de landskapsarkitekter som anlåtats för projektet.

Besluten att bygga en ny skola med idrottshall samt hur dessa utformas anses vara förankrade med barn i enlighet med barnkonventionen. Någon särskild barnkonsekvensanalys utöver detta har därför inte gjorts inom själva arbetet med detaljplanen.

Trygghetsvandring med elever

En trygghetsvandring genomfördes med elever från årskurs 3-8 med en till två representanter per årskurs, samt tre pedagoger. Trygghetsvandringen genomfördes på plats där vi ställde frågor till eleverna. De fick därefter själva fundera och anteckna om de hade något ytterligare att tillägga. Detta är en sammanställning av åsikter som framkom av vandringen.

På platserna 1-4 fokuserade frågorna på trygghet och hur platsen upplevs när eleverna tar sig till och från skolan. På platserna 5-6 ville vi fånga upp vad eleverna upplever fungerar bra och mindre bra i gårdsmiljön idag, och vad som skulle kunna bli bättre.

1. Gång- och cykeltunnel

Eleverna inleder med att tycka att tunneln är helt okej, för att sedan övergå till att tycka att den är mörkt och kompakt. Går den att öppna upp så man får bättre inblick från skolan? Den upplevs mörk även nu när det är ljus ute och det är viktigt att belysningen fungerar. Många rör sig här vilket ger trygghetskänsla. Detta är vägen till frötagården.

Särskolan tycker att denna tunnel är otäck.

Det var tidigare graffiti här, nu är det övermålat med grått vilket eleverna tycker är tråkigt. De ser gärna att det är graffiti, men att de själva får göra den istället för någon annan.

2. Passage mellan skola och skogen

En passage som inte så många på skolan använder, de flesta använder innevägen. Är dock ett viktigt stråk för många andra.

Viktigt med kommande staket så att elever inte springer ut i cykelbanan och för att markera att det är en skolgård. I dagsläget är det ett stråk med delvis höga tvärfutningar och istäckor på vintern.

3. Skogskullen - "Björkbacken"

Eleverna får inte längre vara här på grund av att de tidigare gick in på angränsande tomter. Det finns ingen tydlig gräns. Om björkbacken ska användas är det viktigt med en tydlig gräns mot villatomterna samt att ytan röjs.

Det finns en mindre lekplats som förskolan nu får använda, men de använder den knappt.

Idrottslärarna skulle gärna använda detta område.

Det får gärna vara en tydlig ingång till björkbacken.

4. Gångväg in till skolgården

Inte många av dessa elever som använder den, men det är relativt många andra som går och cyklar förbi. När elever använder denna är det bland annat till Enavallen och utflykter främst sommartid, samt ett fåtal elever och föräldrar som kommer från stan.

5. Skolgården

De äldre eleverna använder knappt skolgården. De använder främst uppehållsrummen, där det finns soffor, bildard, höga bord och pings. Klätterställningar för äldre önskas.

Elever och lärare önskar olika typer av utmaningar på skolgården samt flera nya kompisgungor.

Viktigt med "snälla" träd och buskar så de är lekbara.

Pingsbollar, även de tyngre, flyger bara iväg. Om pingsbord ska användas utomhus krävs något typ av vindskydd. Går det att ha en allmän yta i idrottshallen för ex pingsbord?

Ingen spelar innebandy i innebandyrinken - där spelas fotboll istället.

Tänk på lågt undermåll.

Lärare önskar många bodar och ett antal med el för ex belysning.

6. Bollplaner och gräsytor

Används när det är varmt, nu är det bara is på stora delar av ytom. Ibland kan man åka skridskor här vintertid. Då vore det bra att lättare nå och kunna låna skridskor exempelvis i en bod. I dagsläget finns de i källaren.

Sommartid används bollplanen till fotboll. I framtiden är det viktigt med skyddsstaket, gärna högre än idag eller vinklat.

Långhopp o dylikt används inte nu eftersom det är igenväxt, men bra om det finns i framtiden.

GENOMFÖRANDE

Organisatoriska frågor

Genomförandetid Detaljplanens genomförandetid är 10 år.

Huvudmannaskap/ansvarsfördelning Kommunen är ensam ägare till all mark inom planområdet, såväl allmän platsmark som kvartersmark. Kommunen ansvarar för och bekostar genomförande inom både allmän platsmark och kvartersmark.

Avtal

Exploateringsavtal Kommunen äger all mark inom planområdet och något exploateringsavtal kommer därför inte att tas fram.

Fastighetsrättsliga frågor

Fastighetsbildning, gemensamhetsanläggning m.m. Kommunen tar initiativ till och bekostar eventuella förändringar i fastighetsindelningen under detaljplanens genomförande. För eventuella ledningsrätter tar respektive ledningsägare initiativ till lantmåteriförrättning.

Tidigare detaljplaner Om föreslagen detaljplan antas och vinner laga kraft upphör tidigare detaljplaner att gälla inom nu aktuellt planområde, men fortsätter att gälla som tidigare utanför det.

Ekonomiska frågor

Planekonomi Detaljplanearbetet har finansierats inom ramen för de kommunala skol- och idrottshallsprojekten och någon planavgift kommer därför inte att tas ut i samband med bygglov.

Tekniska frågor

Tekniska utredningar

- Miljöteknisk bedömning inför samråd, WSP, 2022-05-12
- Dagvattenutredning för del av Lillsidan 4:4, Väg- & VA-Ingenjörerna, 2022-03-30
- Ljudbeskrivning PH, Lillsidanskolan, Enköping Kommun, Efterklang, ÅF-Infrastructure AB, 2022-03-18
- Riskutredning anläggningsrisk fastigheten Lillsidan 4:2, WSP, 2022-09-14

MEDVERKANDE TJÄNSTEMÄN

Planhandlingarna har upprättats av planarkitekt Tobias Viberg i samråd med planchef Patrik Holm.

Patrik Holm
Planchef

Tobias Viberg
Planarkitekt